

KOLOKVIUM ČESKÝCH, MORAVSKÝCH A SLOVENSKÝCH BIBLIOGRAFOV V HRADCI KRÁLOVÉ

ING. IVANA POLÁKOVÁ, PHD.

From 16 to 18 October 2022, the 24th Colloquium of Czech, Moravian and Slovak bibliographers took place in the Research Library in Hradec Králové. The colloquium took place as part of the Month of Czech and Slovak Cultural Mutuality. The colloquium programme was divided across three days. The first thematic block was devoted to jubilee bibliographies of cities, the second presented details about important publishers and printers in the Czech lands before 1948, and the third block focused on literary representations of the region. On the second day of the colloquium, the greatest attention was paid to the visualisation of bibliographic data, and the last block was dedicated to an analysis of the libraries of personalities, associations and institutions.

Keywords: bibliography, colloquium, long-term cooperation, SVK in Hradec Králové

 ivanapolakovatarcal@gmail.com

 Odbor knižnično-informačných činností
Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici

 <https://svkbb.eu/>

Obr. 1 Prehliadka Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové. Zdroj: Ivana Poláková

V dňoch 16. – 18. októbra 2022 sa uskutočnil už XXIV. ročník Kolokvia českých, moravských a slovenských bibliografov. Kolokvium sa uskutočnilo v rámci Mesiaca českej a slovenskej kultúrnej vzájomnosti, pod záštitou hajtmana Královohradecského kraja a v spolupráci so Slovenskou asociáciou knižníc. Kolokvium organizovala sekcia SDRUK pre bibliografiu a Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové. Odbornou garantkou seminára bola PhDr. Blanka Snopková, PhD., členka Správnej rady Slovenskej asociácie knižníc a riaditeľka Štátnej vedeckej knižnice (ŠVK) v Banskej Bystrici, ktorá nás, bohužiaľ, dňa 30. 12. 2022 navždy opustila. Prítomných privítali námestníčka hajtmana Mgr. Martina Berdychová, PhDr. Blanka Snopková, PhD. a Mgr. Eva Svobodová, riaditeľka Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové.

Program Kolokvia bol rozdelený do troch dní. **Prvý deň** bol určený na spoznávanie neďalekého zámku Kuks v okrese Trutnov. Areál Kuku prešiel v roku 2015 najväčšou rekonštrukciou vo svojich dejinách a bolo to vidieť na každom kroku. Hlavný prehliadkový okruh zaviedol prihlásených účastníkov do vnútorných priestorov kukuškého špitálu, i do bývalej hlavnej nemocničnej sály, Kostola Najsvätejšej Trojice s grófskou hrobkou, aj barokovej lekárne U granátového jablka. Tento program bol veľmi dob-

rým „vstupom“ do ďalšieho dňa, ktorý bol určený na rokovanie.

Úvodné slovo patrilo pani riaditeľke SVK – Mgr. Eve Svobodovej, ktorá uviedla, že knižnica bola po celé obdobie svojej existencie vždy knižnicou vedeckou tak, ako mienili jej zakladatelia. Je možné o nej hovoriť dlho, o vývoji fondov, o činnosti jednotlivých úsekov práce, o automatizácii, internetizácii i digitalizácii, ale i o všetkých sídlach, ktorými prešla. Pripomenula, že prvé zaznamenané snahy o založenie vedeckej knižnice v Hradci Králové siahajú do r. 1900 – touto myšlienkou sa zaoberal starosta mesta František Ulrich. Ale konečné rozhodnutie o ustanovení SVK ako vedeckej knižnice v H. Králové padlo na zasadnutí vlády 12. apríla 1949. V tomto roku mala knižnica 65-tisíc zväzkov kníh, odoberala 392 časopisov a pracovali v nej traja ľudia! V r. 2009, to znamená po šesťdesiatich rokoch mala už 1 260-tisíc zväzkov, odoberala 3 930 titulov periodík a zamestnávala 76 žien a 10 mužov. Na poste riaditeľa sa vystriedalo sedem mužov a jedna žena.

SVK vznikla ako jedna z prvých, ktoré doplnili sieť vedeckých knižníc po Prahe, Brne, Olomouci a Českých Budějoviciach. Už novelou zákona o povinnom výtlačku v r. 1947 získala právo zo zákona na úplnú bohemikálnu knižnú a časopiseckú produkciu, ktorá je dominantná pre jej služby.

Na kolokviu bolo vypísaných päť tém. *Prvý tematický blok* bol venovaný – **Jubilejným bibliografiám miest**. V ňom odznali príspevky Evy Filípkovej, ktorá informovala prítomných o sedemstom jubileu mesta Zlín a jeho oslavách. Ivana Poláková predstavila monografie obcí Terchová a Blatnica, ktoré vyšli v r. 2018 a 2021. Poukázala na fakt, aké dôležité sú pri zostavovaní monografií obcí bibliografie, či už personálne alebo regionálne.

Druhý tematický blok bol venovaný **významným nakladateľom a tlačiarom v Čechách do roku 1948**. Odznali v ňom štyri príspevky, ktoré nás podrobne informovali o typografovi Karelvi Beníškovi, nakladateľovi Františkovi Radoušekovi či o tlačiarňi Otto & Růžička v Pardubiciach. Podrobne sme si mohli vypočuť aj prednášku o nakladateľskom podnikaní na Kladne od 70. rokov 19. storočia do roku 1948.

V treťom bloku s názvom – **Odras regiónu v krásnej literatúre** mali odznieť tri príspevky, žiaľ, pre chorobu sa nemohli zúčastniť prednášajúce. Preto sme si vypočuli jeden príspevok s názvom Orava v Mňačkových reportážach v podaní Kataríny Kožáčkovej z Oravskej knižnice A. Habovštiaka z Dolného Kubína. Ale operatívne bol do uvedeného bloku

zaradený príspevok o Vojtěchovi Martínkovi, autorovi z Ostravska od Věry Svozilovej, ktorý mal pôvodne odznieť až nasledujúci deň.

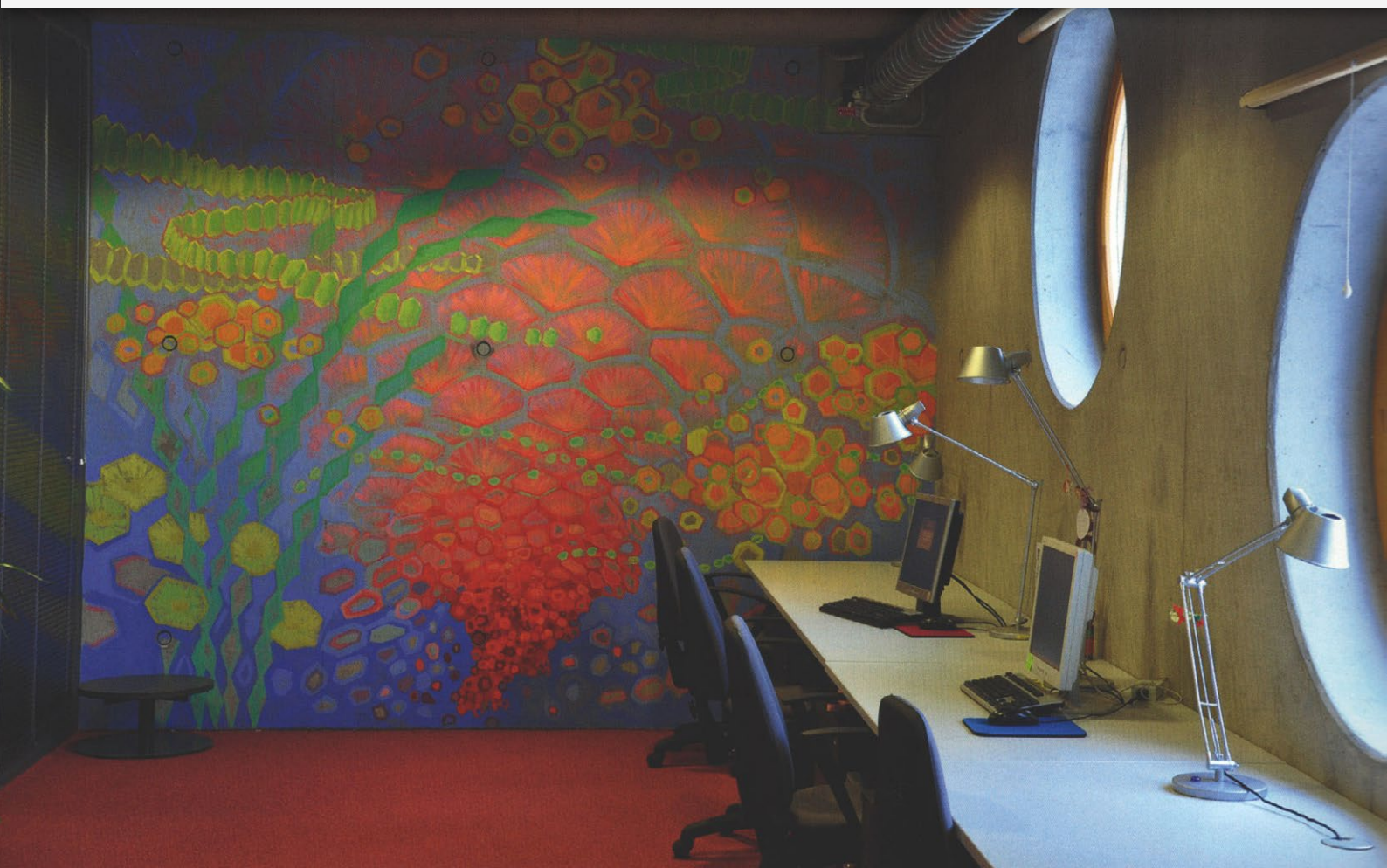
Nasledoval kultúrny program – prehliadka Studií a vedecké knihovny, komentovaná prehliadka historického centra Hradca Králové a spoločenský večer.

Pri prehliadke SVK sme sa dozvedeli, že knižnica je voľne prístupná, nie je potrebné mať čitateľský preukaz. Poskytuje verejnosti prístup na internet, ponúka komukoľvek využitie Wi-Fi pripojenia zadarmo. V knižnici si môžete nabiť mobily, notebooky alebo tablety. Je tu ticho a možnosť odpočinúť si. Taktiež si môžeme dohovoriť stretnutie v priestoroch zadarmo.

Dozvedeli sme sa aj, že v r. 2008 sa podarilo po 14 rokoch úsilia knižnicu konečne dostať na miesto v blízkosti nábregia rieky Orlice. Ide pre niektorých o kontroverznú budovu v tvare písmena „X“, ktorá bola po jednom roku otvorená i napriek kladným, ale aj záporným pripomienkam.

Myslíme si, že unikátna novostavba vytvorila pre prácu knižnice príjemný a rozmanitý priestor. Po stránke architektonickej a technologickej získala stavba svoje ocenenia. Knižnica sa stala určitým spôsobom umením. Sivý priestor SVK ukrýva vo vnútri

Obr. 2 Malba na stenách SVK v Hradci Králové od Mgr. art. Martiny Novotnej. Zdroj: Ivana Poláková

prekrásne skvosty. Centrálné schodisko s pohľadom „do neba“ je dominantou budovy. Pri pohľade zdola nahor pútajú pozornosť odtiene farebných podláh na betónových stropoch. Celá knižnica sa točí okolo schodiska. Pôsobí majestátne. Hrubý betón a hladké drevo sa „našli“. Presklené steny dodávajú budove zvnútra, ale aj zvonka určitú noblesu a úchvatné guľaté okná navodia zvláštnu atmosféru. Malba na betónových stenách od Mgr. art. Martiny Novotnej, ktoré môžete všetky vidieť v jej publikácii, sú skutočným klenotom, ako aj nezvyklý tvar celej budovy.

Boli sme unesení všetkým, priestorom, usmievavými a vlúdnyimi kolegami, ale i čitateľmi. Nechcelo sa nám tento priestor opustiť, knižnica dýchala... inšpirovala, oslovila nás, priam okúzli... Pani riaditeľke a jej kolegom sa určite podarilo vytvoriť miesto pre stretnutia organizovaného rázu, o čom svedčia ponuky vzdelávacích a kultúrnych akcií a výstav. Knižnica plní svoje funkcie, využíva ponukový potenciál budovy a zmysluplne vyplnila voľné miesto v územnom pláne Hradca. Študenti cez ňu a okolo nej prechádzajú na svojej ceste do škôl. Myslíme si, že SVK stojí skutočne na dobrej adrese aj keď zo začiatku boli na to iné názory. SVK v Hradci Králové si určite zaslúži mimoriadne uznanie za organizačnú činnosť v Sdružení knihoven ČR, pretože bola taktiež jej zakladateľkou. Stala sa miestnom prvých dvoch ročníkov konferencie Knihovny súčasnosti. Tento rok prebehol jubilejný už 30. ročník tejto najrozsiahlejšej knihovníckej akcie roka. My, slovenskí bibliografi, sme sa v rokoch 2001 – 2017 zúčastňovali tejto konferencie veľmi radi. Recipročne pracovníci z Hradca Králové navštevovali v uvedených rokoch medzinárodný odborný seminár Tlib, ktorý sa konal v ŠVK v Banskej Bystrici. Vedúci pracovníci sa stretávali pri slávnostných príležitostiach, ako bolo otvorenie novej budovy SVK v Hradci Králové, či pri rozličných okrúhlych výročiach alebo aj kolokviách českých, moravských a slovenských bibliografov v jednotlivých knižniciach.

Z pohľadu histórie vzájomných vzťahov je významný rok 1995, keď bola uzavretá dohoda o spolupráci medzi ŠVK v B. Bystrici a SVK v Hradci Králové. Okrem toho sa uskutočňovala výmena *Českého historického časopisu* a *Knižnej revue* a vlastných publikácií obidvoch knižníc, ale aj týždenných výmenných stáží, ktorá trvá dodnes. Nezabudnuteľným zážitkom už pre pamätníkov bol dopravník kníh a potrubná pošta v priestoroch ŠVK v B. Bystrici v r. 1985.

Pani riaditeľka SVK Mgr. Eva Svobodová je tiež predsedkyňou sekcie SDRUK pre bibliografiu. Za

Obr. 3 Príhovor pani riaditeľky ŠVK Banská Bystrica – PhDr. Blanky Snopkovej, PhD. (1966 – 2022) na kolokviu českých, moravských a slovenských bibliografov (stojaca vpravo, v prvom rade zľava: Mgr. Martina Berdychová, Mgr. Eva Svobodová). Zdroj: Ivana Poláková

zmienu stojí pripomenúť, že pri príležitosti 60. výročia založenia knižnice prijala pani riaditeľka pamätnú medailu Z. V. Tobolku.

V druhý deň kolokvia bola najväčšia pozornosť upriamená na **Vizualizáciu bibliografických dát**. V tomto bloku vystúpili so svojimi príspevkami 3 prednášajúci – Iva Bižovská, Věra Hanelová a Vojtěch Malínek. Boli dôkazom toho, že bibliografom nie je cudzia ani táto téma, vedľa sa rýchlo zorientovať a vedľa ju veľmi pútavým spôsobom odprezentovať.

V poslednom, piatom, bloku s názvom – **Knižnice osobností, spolkov a inštitúcií** odzneli z plánovaných piatich prednášok len tri v podaní Lenky Pokornej-Korytárovej, Veroniky Ježkovej a Aleša Brožeka.

Z kolokvia bude zostavený bibliografický zborník v elektronickej verzii, ktorý nájdete na webovej stránke: <https://www.svkhk.cz/Pro-verejnost/E-knihy-vydane-SVK-HK.aspx>.

Cez obedňajšiu prestávku sme si odbehli do parku neďaleko, kde sme si mohli prezrieť unikátny Kostol sv. Mikuláša. Pýtate sa v čom? Pôvodne bol kostol postavený v obci Habura na východnom Slovensku, od tejto obce ho odkúpila Malá Poľana a kostol slúžil grécko-katolíckej cirkvi. Nakoniec ho čakala cesta omnoho dlhšia, pretože v r. 1935 ho zakúpilo mesto Hradec Králové. Kostol cestoval po železnici a v Jirákových sadoch stojí dodnes.

Zakončenie kolokvia patrilo tradične pani riaditeľke Eve Svobodovej, ktorá skonštatovala, že tohtoročného kolokvia sa malo zúčastniť 18 prednášajúcich, z toho piati zo Slovenska a trinásti z Čiech a Moravy. Žiaľ, vypočuli sme si len 14 prednášok, z toho iba 2 prednášky zo Slovenska a 12 z Čiech a Moravy. Záverečné slovo malo patriť Jiřine Kádnerovej, emeritnej riadi-

Obr. 4 Pohľad na Studijní a vědeckú knihovnu v Hradci Králové. Zdroj: internet

telke Středočeskej vědeckej knihovny v Kladne, bohužiaľ, zo zdravotných dôvodov sa nemohla kolokvia zúčastniť, ale vypočuli sme si jej zdravicu, ktorá bola určená účastníkom kolokvia. V texte citovala aj tieto myšlienky doc. Miloša Kovačku, dlhoročného riaditeľa Národného bibliografického ústavu Slovenskej národnej knižnice v Martine: „*Naše kolokviá boli veľkou odbornou i spoločenskou príležitosťou, ktorú na-*

Obr. 5 Prehliadka historického jadra Hradca Králové spojená s odborným výkladom. Zdroj: Ivana Poláková

plnil čas a sú ňou i naďalej. Bolo by dôležité, keď by sa ich podarilo zachovať, pokračovať v nich. Vy sami viete najlepšie, kedy sa na nich odohralo niečo významné, čo presiahlo Váš región, zaiskrilo v bibliografickom svete bibliografickým dielom alebo aj živým či bibliograficky vzkrieseným človekom, prostým i vznešeným. Prešli sme, priatelia, spolu tisíce kilometrov, navštívili dávne storočia, azda najviac dvadsiate česko-slovenské storočie. Spoznali sme lepšie bájnu ‚českú zem‘, Moravu prekrásnu a zobúdzali sme Slovensko. Ale neboli sme všade – napriek tomu, že sme mali takých skvelých ‚turistov‘, akým je Jaromír Kubíček, neúnavný vytrvalec, ktorý sa len tak ľahko nevzdá, akou je Marie Nádvorníková, skvelá pútnička, ale i pilier bibliografie, akým je Jiřina Kádnerová a celý rad ďalších vážených knihovníčok a bibliografiek. Verím, že to nevzdáte vospolok a ešte pokročíte, priatelia...“

Prianie pána docenta Kovačku sa pokúsime naplniť. Neboli sme naozaj všade – v Žiline, v Dolnom Kubíne či Lučenci...

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

KUBÍČEK, Tomáš a Eva SVOBODOVÁ, 2017. *Mezníky bibliografie : u příležitosti konání 20. Kolokvia českých, moravských a slovenských bibliografů*. Brno: Moravská zemská knihovna. 228 s. ISBN 978-80-7051-228-9.

NOVOTNÁ, Martina, 2008. *Nástěnné malby : malovat po zdech dovoleno*. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové. 89 s. ISBN 978-80-7052-089-5.